

het systeem der begrooting of omgekeerd. Zoo zal b.v. de vorm en inrichting der voor-calculatie geheel moeten aansluiten aan den vorm en inrichting der na-calculatie. En de bedrijfsbegrooting als de raming van de bewegingen in het geheele kringloop-proces der huishouding, aan de daarop betrekking hebbende aantekeningen in de boekhouding.

Die voortdurende vergelijking van raming en werkelijkheid biedt naast de mogelijkheid tot verfijning van het begrotings-apparaat, nog belangrijke verdere voordeelen. De vergelijking namelijk leidt tot de permanente constateering van verschillen. Van de constateering van een verschil tot zijn verklaring is slechts een enkele stap, en één die meestal bijna automatisch wordt gezet. Constateert men een feit zonder meer, nu dan accepteert men het vrij gemakkelijk. Constateert men echter een feit en tegelijkertijd dat het anders uitvalt dan men verwacht had, dan accepteert men het zoo maar niet eenvoudigweg, maar men wil de oorzaak kennen waarom het anders is uitgevallen. Dat opsporen van die oorzaken, dat zoeken naar verklaringen van geconstateerde verschillen is echter, zooals licht begrijpelijk is, in hooge mate bevorderlijk aan het inzicht in de wijze waarop verschillende factoren het bedrijf beïnvloeden.

Om haar bijzondere eigenschappen is ten slotte de begrooting een bij uitstek geschikt controle-middel. Men tracht zich namelijk in de raming concreet te realiseren wat van de verschillende bedrijfsinstanties mag worden verwacht en waarom dat mag worden verwacht. Draagt hiervan de betrokken instantie kennis, is haar zelfs eenigen invloed toegekend bij de samenstelling van de begrooting, dan volgt daaruit automatisch een sterk stimulerende en preventieve werking. Allereerst zal de man er naar streven zijn beweringen waar te maken en op de tweede plaats heeft hij het hem gestelde doel concreet, tot in de kleinste bijzonderheden omschreven voor zich. Komen nu toch afwijkingen voor, dan zal hij vooraf grondig voor zichzelf overleggen of deze wel noodzakelijk zijn, en blijken ze dan werkelijk noodzakelijk, onvermijdelijk te zijn, dan zal hij trachten de afwijking te motiveeren. Het ligt voor de hand dat de controle, én door de voortdurende constateering van afwijkingen, én door de daarbij gegeven motiveeringen buitengewoon doeltreffend wordt.

De taak der planning samenvattend zien we dat zij vooral voorziet in de regelings- en voor een belangrijk deel in de controle-functie. Daarnaast is ze indirect van betekenis voor de onderzoekings- en de verantwoordingsfunctie.

In groote lijnen heb ik in het voorgaande geschetst de wezenlijke plaats der administratieve organisatie in het beheer, de door haar te vervullen taak en hoe daarin door hare verschillende onderdeelen wordt voorzien.

Het zal thans niet meer moeilijk vallen om in te zien dat een leer van den opbouw dier administratie slechts bestaat uit twee deelen, met name:

1. Een leer van de middelen;
2. Een leer van de organisatie.

terwijl de leer van de doeleinden der administratieve organisatie een onderdeel vormt der bedrijfshuishoudkunde, in het bijzonder van de praktische of toegepaste bedrijfshuishoudkunde.

De middelenleer zal moeten geven een objectieve beschrijving van de verschillende aan te wenden middelen, hunne bijzondere eigenschappen en de factoren waarmede bij hunne toepassing moet worden rekening gehouden.

Naar hunnen aard worden daarbij de middelen onderscheiden in:

- a. Methodische middelen, als vormen van aantekening, ordening, bewerking, controle, regeling en opberging.
- b. Materieele hulpmiddelen, als dragers van de verschillende aantekeningen en bewerkingen: boeken, kaarten, formulieren en derg.

- c. Mechanische middelen, als bewerkers of vereenvoudigers der aantekening en becijfering; schrijf-, tel-, en rekenmachines en hun verschillende combinaties tot boekingsmachines, ponskaartenmachines en doorschrijfsystemen.
- d. De menselijke arbeidskracht.

De leer van de organisatie moet behandelen de algemeene beginselen, die moeten worden in acht genomen bij de combinatie van verschillende heterogene middelen tot een efficiënt mechanisme, dat een bepaalde taak met de geringste kosten, zoo snel, zeker en nauwkeurig mogelijk vervult. Kosten, snelheid, zekerheid en nauwkeurigheid loopen niet altijd evenwijdig aan elkaar. Bij een beperkte middelenkeuze moet er naar worden gestreefd om te komen tot een compromis, waarbij door opoffering van het minder belangrijke aan het meer belangrijke, ten slotte een bepaald evenwicht tusschen de verschillende factoren wordt bereikt.

De meest belangrijke punten in die organisatieleer zijn de taak- of objectbeschrijving en de taakverdeling. De taakbeschrijving leert na te gaan wat moet worden bereikt. De taakverdeling hoe de daarvoor noodzakelijke werkzaamheden, onder verschillende opzichten, naar hun wezenlijke onderscheidingen in groepen kunnen worden gerangschikt. De rangschikking van de werkzaamheden levert den grondslag voor de middelenkeuze en de functie-indeeling. Elke functie heeft betrekking op een bepaalde taak en bevoegdheid en een daaraan aansluitende verantwoordelijkheid. Ten slotte moeten dan die functies, elk voor zich in zekere combinaties aan verschillende personen worden toebedeeld, bij welke verdeling te letten is op den omvang der aan de functie verbonden werkzaamheden en de door de combinatie of splitsing te verkrijgen voordeelen, ten aanzien van snelheid, zekerheid en nauwkeurigheid.

C. H. A. J. JANSSENS.

BIJZONDERE JOODSCHE BELANGEN

Wij ontvingen onderstaande mededeeling met verzoek om plaatsing, waaraan wij gaarne voldoen.

Op instigatie van het „Comité voor bijzondere Joodsche Belangen” is in October 1933 te Amsterdam gevormd een „Accountantscommissie van het Comité voor bijzondere Joodsche belangen, welke commissie samengesteld is als volgt: P. Klijn-veld, voorzitter; Mr. I. Goudekot, vice-voorzitter; H. J. Bekkering Jr., Weteringschans 66, secretaris; J. S. van Akkeren, Weteringschans 175, penningmeester; benevens de heeren J. Bromet, E. van Dien, G. W. Frese en M. Pimentel, allen te Amsterdam.

In de eerste plaats stelt deze accountantscommissie zich meer in het bijzonder tot taak om in de accountantswereld in Nederland belangstelling op te wekken voor het werk van het Comité voor bijzondere Joodsche Belangen, n.l. de verleening van stof-felijken, zoowel als zedelijken steun aan de Joodsche vluchtelingen, die uit Duitschland naar Nederland zijn uitgeweken.

Het ligt in de bedoeling om in de eerste plaats van de door de Accountants-Commissie bijeen te brengen gelden te doen profiteeren de steunbehoevende accountants of andere personen, die een administratieven werkkring vervuld hebben. Voorts beschouwt de commissie het als haar taak om in de daarvoor in aanmerking komende gevallen Duitse collega's of comptabelen, die zich onder de Joodsche vluchtelingen bevinden, van advies te dienen en hun zedelijken steun te verleenen.

De Accountantscommissie mocht van verschillende zijden zeer gewaardeerden steun ontvangen. Het is intusschen gebleken, dat zeer vele collega's te weinig aandacht hebben geschon-

ken aan den oproep der Commissie in de pers en nog geen begrip hebben van den nood der Joodsche broeders. Zij worden uitgenoodigd alsnog een bijdrage te storten op de rekening der Accountantcommissie voor Bijzondere Joodsche Belangen, A 1681 bij het Girokantoor der Gemeente Amsterdam (Postrekening 13500), en zich op te geven voor een periodieke bijdrage met vermelding of de bijdrage gegireerd wordt, dan wel of daarover moet worden gedisponeerd. Adres van den Penningmeester: *J. S. van Akkeren*, Weteringschans 175, Amsterdam. Met hartelijke aanbeveling

DE ACCOUNTANTS-COMMISSIE

BELASTINGVRAAGSTUKKEN

Red.: **W. WESTRA**

(Bijdragen en mededeelingen zende men aan den Secretaris der Redactie)

Roerend of onroerend

Het eerste lid van artikel 2 der Omzetbelastingwet 1933 bepaalt o.m.: „Onder den naam omzetbelasting wordt een belasting geheven, waaraan zijn onderworpen de leveringen hier te lande door fabrikanten van in het vrije verkeer zijnde goederen”. Volgens artikel 1 sub 1 der wet verstaat deze wet onder goederen: „koopwaren en andere goederen, die uit hun aard als roerende zaken worden aangemerkt”. De bewoordingen van dit onderdeel hebben de strekking onder de werking van de wet te brengen alle roerende zaken, met uitzondering van die, genoemd in de artikelen 566 en 567 B. W. De levering van schepen enz., benevens die van effecten, coupons, gevestigde renten, vorderingen, vruchtgebruik en gebruik van roerende zaken is dus niet belast.

Spoedig na de invoering van de wet leverde de onderscheiding tusschen roerend en onroerend goed moeilijkheden op, meer in het bijzonder t.a.v. de levering van roerend goed, dat door zijn bestemming onroerend wordt. Volgens artikel 563 B. W. worden door bestemming onder onroerende zaken begrepen „alle zoodanige voorwerpen, welke de eigenaar tot een blijvend gebruik aan zijn onroerende zaak verbonden heeft”. De vraag was nu of de levering van een goed, dat uit zijn aard roerend is, doch door bestemming onroerend wordt, belast moest worden. Het antwoord was van groot belang, omdat in het algemeen bij levering van een roerend goed belasting moet worden betaald over zijn verkoopprijs, terwijl bij levering van een onroerend goed alleen belasting verschuldigd is over de inkooprijs van de daarvoor benodigde grond- en hulpstoffen. Uit meerdere Ministeriële Missives blijkt dat de wet als volgt moet worden geïnterpreteerd.

Er moet verschil worden gemaakt tusschen:

- 1°. goederen, welke uit hun aard roerend zijn en, geheel afhankelijk van de wil van den eigenaar, verder voortbestaan als roerende goederen of door bestemming tot onroerende goederen worden.
- 2°. goederen, waarvan het nut alleen kan worden verkregen, door hen door hun bestemming tot onroerende goederen te maken,
 - a. doch die ook als roerende goederen kunnen worden geleverd.
 - b. en die niet als roerende goederen kunnen worden geleverd.

Sub 1°. Wanneer de eigenaar een uit zijn aard roerend goed door bestemming tot een onroerend goed maakt, kan hij deze bestemming aan het goed eerst geven, nadat het door levering zijn eigendom geworden is. De levering gaat dus aan

de bestemming vooraf en, daar het goed ten tijde van de levering nog roerend was, is belasting verschuldigd.

Sub 2°a. Wanneer de leverancier zich heeft verbonden het goed, dat alleen kan worden gebruikt door het tot onroerend goed te bestemmen, te monteeren, is zijn verplichting in wezen tweeledig n.l. die tot leveren van het goed en die tot het monteeren daarvan. Nadat de leverancier het in zijn geheel of in onderdeelen pasklaar gemaakt goed naar de plaats, waar de montage zal geschieden, heeft overgebracht, heeft hij aan het eerste deel zijner verplichtingen voldaan en zal terzake van die prestatie belasting moeten worden geheven. Over de vergoeding voor de montage, (w.o. begrepen het aanbrengen van kleine wijzigingen) die geen levering betreft, is geen belasting verschuldigd.

Sub 2°b. Goederen, welke niet in hun geheel of in onderdeelen in de fabriek van de leverancier pasklaar kunnen worden gemaakt, moeten ter plaatse van de montage worden vervaardigd om daar de onderdeelen successievelijk aard- en nagelvast met het onroerend goed te verbinden. Het te leveren goed heeft en kan dan nimmer zelfstandig als roerend goed bestaan zoodat hier een levering van onroerend goed plaats heeft.

Bovenstaande regeling heeft als voordeel dat de concurrentie voor hem, die goederen koopt om hen daarna gemonteerd te leveren niet wordt bemoeilijkt tegenover een concurrent die deze goederen tevens zelf fabriceert. Immers beiden betalen nu omzetbelasting over de verkoopprijs van het goed in roerende staat. Als bezwaar zou kunnen worden aangevoerd dat de technische mogelijkheid om een goed al of niet roerend te leveren, beslist over de belastbaarheid. Immers soms worden bruggen ter plaatse niet uit pasklaar gemaakte onderdeelen gemonteerd doch geleidelijk samengesteld uit aangevoerde grondstoffen, dan weer worden zij bij de fabriek van den leverancier op zolderschuiten geheel gemonteerd en kant en klaar tusschen de brughoofden gelegd.

De levering van een uit zijn aard onroerend goed is onbelast. Wanneer het bouwen van een huis in completen staat wordt aangenomen, dus met bijlevering van die zaken, zonder welke het huis niet volledig zou zijn, zooals ramen, heeft geen levering van roerend goed plaats. Aangenomen is de levering van een onroerende zaak en niet de levering van haar samenstellende deelen. Maakt een timmerman-aannemer de voor een door hem te bouwen huis benodigde kozijnen, deuren enz. in zijn eigen fabriek, dan is hij deswege geen belasting verschuldigd daar deze goederen niet als zelfstandige goederen worden geleverd. Koopt hij echter de kozijnen, deuren enz. van een timmerfabriek, dan is die levering wel belast. Hetzelfde is het geval, wanneer hij door hemzelf gemaakte deuren aanbrengt in een door een ander te bouwen huis (zie sub 2°a). Immers deze deuren kunnen ook als roerend goed worden geleverd. Bovendien worden deze deuren als roerende zaken overgedragen en worden het eigendom van den verkrijger op het tijdstip waarop zij onderdeel van een onroerend goed zijn geworden. Ook wanneer een timmerman al het timmerwerk van een huis tegen een bepaald bedrag aannemt van den aannemer (z.g. onder aanbesteding) heeft een belaste levering plaats. Nemen echter meerdere ambachtslieden gezamenlijk den bouw aan dan zijn hun leveringen onbelast omdat het weer de levering van een onroerende zaak en niet die van haar samenstellende deelen betreft en ieder van hen voor de oplevering van het gebouw geheel aansprakelijk is.

W. WESTRA